

31.08.2015

Kj/1

§ 779

V 9.9.2015, Vanhuspalvelulain mukainen suunnitelma ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveysterveystoimintatuen palveluista

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä osana kaupungin strategista suunnittelua liitteinä 1 - 3 olevan ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveysterveystoimintatuen palveluista annetun lain (980/2012), ns. vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisen suunnitelman vuosiksi 2015 - 2016.

Samalla kaupunginhallitus edellytti, että kaupunginvaltuuston hyväksyessä ikäohjelman valtuustolle toimitetaan selvitys ohjelman toteutumisesta ja ohjelman vaatimista resursseista seuraavan strategian valmisteluun mennessä.

Käsittely

Esittelijä muutti esitystään Marcus Rantalan vastaehdotuksen mukaisesti.

Vastaehdotus:

Marcus Rantala: Lisätään liitteen 1 kohdan 2.3.3 Sosiaali- ja terveysterveystoimintatuen palvelut ensimmäisen kappaleen loppuun seuraava virke:

"Sosiaali- ja terveysterveystoimintatuen palvelu on valmistelemassa toimenpideohjelmia ruotsinkielisten sosiaali- ja terveysterveystoimintatuen palvelujen kehittämiseksi. Tarkoitus on, että lautakunta käsittelee ehdotusta vuoden 2015 lopussa. Tuleva ohjelma on tärkeä ja konkreettinen työkalu myös ruotsinkielisten ikäihmistien palveluiden osalta."

Kannattaja: Veronika Honkasalo

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Lisätään päätösehdotuksen loppuun lause:

31.08.2015

Kj/1

"Hyväksyessään Stadin ikäohjelman kaupunginhallitus edellyttää, että valtuustolle toimitetaan selvitys ohjelman toteutumisesta ja ohjelman vaativista resursseista seuraavan strategian valmisteluun mennessä".

Kannattaja: Pilvi Torsti

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon vastaehdotuksen ja esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisesti muutetun esityksen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Stadin ikäohjelma 2015 - 2016 (muutettu 31.8.2015)
- 2 Helsingin sosiaali- ja terveyspalvelut ikääntyneille
- 3 Tilastotietoja ikääntyneestä väestöstä
- 4 HSL 1.6.2015
- 5 Tietokeskuksen lausunto 1.6.2015
- 6 Vanhusneuvoston lausunto
- 7 Vammaisneuvoston lausunto 13.5.2015
- 8 Rintamaveteraaniaisiin neuvottelukunnan lausunto
- 9 Esteettömyysasioiden neuvottelukunnan lausunto 28.5.2015
- 10 Vapaaehtoistyön neuvottelukunnan lausunto
- 11 Vapaaehtoistyön neuvottelukunnan toimenpideohjelma

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSL

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Vanhusneuvosto

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Vammaisneuvosto

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Rintamaveteraaniaisiin

Esitysteksti

31.08.2015

Kj/1

neuvottelukunta	Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esteettömyysasioiden neuvottelukunta	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Vapaaehtoistyön neuvottelukunta	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Tytäryhteisöt	Esitysteksti Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano Liite 1 Liite 2 Liite 3

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä osana kaupungin strategista suunnittelua liitteinä 1 - 3 olevan ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista annetun lain (980/2012), ns. vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisen suunnitelman vuosiksi 2015 - 2016.

Esittelijän perustelut

Vanhuspalvelulain edellyttämä suunnitelma

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 10.3.2015 § 85 esittää kaupunginhallitukselle vanhuspalvelulain 5 §:n (laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012) edellyttämän suunnitelman hyväksymistä ja liittämistä osaksi kaupungin strategiaohjelmaa.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista, ns. vanhuspalvelulaki tuli voimaan asteittain 1.7.2013 alkaen. Lain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä parantaa ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen. Tarkoituksena on myös parantaa iäkkään henkilön mahdollisuutta saada laadukkaita sosiaali- ja terveystalvuluja sekä ohjausta muiden tarjolla olevien palvelujen käyttöön yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti ja riittävän ajoissa silloin, kun hänen heikentynyt toimintakykynsä sitä edellyttää. Lisäksi lain tarkoituksena on vahvistaa iäkkään henkilön mahdollisuutta vaikuttaa hänelle

järjestettävien sosiaali- ja terveyspalvelujen sisältöön sekä toteuttamistapaan ja osaltaan päättää niitä koskevista valinnoista.

Vanhuspalvelulain 5 §:n mukaan kunnan tulee valtuustokausittain laatia suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma on tehtävä osana kaupungin strategista suunnittelua. Helsingin kaupungin strategiaohjelma valtuustokaudelle 2013 - 2016 valmistui ennen vanhuspalvelulain voimaantuloa. Vanhuspalvelulain mukainen suunnitelma vuosille 2015 – 2016 koostuu kaupungin strategiaohjelmasta 2013 - 2016, Stadin ikäohjelma –nimisestä toimeenpanosuunnitelmasta, ikääntyneille tarkoitettujen Helsingin sosiaali- ja terveyspalveluiden kuvauksesta sekä Helsingin tietokeskuksen tuottamista ikääntynyttä väestöä koskevista tilastotiedoista.

Kunnan laatimassa suunnitelmassa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelmassa on arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä. Suunnitelmassa on määriteltävä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen määrän ja laadun kehittämiseksi sekä toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta. Suunnitelmassa on määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja yhteistyössä. Kunnan on otettava suunnitelma huomioon, kun valmistellaan ikääntyneen väestön asemaan ja iäkkäiden henkilöiden tarvitsemiin palveluihin vaikuttavia kunnan päätöksiä.

Helsingissä lain mukaista suunnitelmaa toteutetaan monihallintokuntaisesti sosiaali- ja terveysviraston koordinoimana ja osana kaupungin strategiaohjelmaa. Vanhuspalvelulain mukainen suunnitelma on nimetty Stadin ikäohjelmaksi ja se toimii strategiaohjelman toimeenpanosuunnitelmana. Kaupunginvaltuuston 24.4.2013 hyväksymässä Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa on useita eri hallintokuntia sitovia ikääntyneisiin liittyviä tavoitteita, joissa on otettu huomioon Helsingin ikääntyneen väestön palvelutarpeet sekä toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen. Kukin hallintokunta toteuttaa näitä tavoitteita ja toimenpiteitä omassa toiminnassaan. Tehtävien päätösten vaikutus kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin on arvioitavissa päätösesitysten valmistelussa. Helsingissä on käytössä

31.08.2015

Kj/1

kaupunginjohtajan johtajistokäsittelyssä hyväksymä toimintatapa ”Nopea terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi päätösesitysten valmistelussa” (12.3.2008 § 24, päivitetty 2.4.2014 § 34).

Stadin ikäohjelmaa on tehty yhdessä

Vanhuspalvelulain mukaista suunnitelmaa eli Stadin ikäohjelmaa on valmisteltu laajapohjaisessa verkostossa, jossa on ollut kattavasti osallistujia eri virastoista ja liikelaitoksista, järjestöistä, vanhusneuvostosta ja palvelukeskusten asiakasneuvostoista. Asukastilaisuuksissa koottiin mielipiteitä siitä, mikä Stadin ikäohjelmassa on ikääntyneille tärkeintä. Asukastilaisuuksien teemat noudattivat hyvän ikääntymisen turvaamista ja palvelujen parantamista koskevan laatusuosituksen teemoja. Lisäksi terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen teema on kulkenut mukana ohjelman valmistelussa. Verkoston työskentelyssä on huomioitu myös heikoimmassa asemassa olevat ikääntyneet. Suunnitelmaa on käsitelty sekä sosiaali- ja terveysviraston että sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut –osaston henkilöstötoimikunnissa.

Yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet

Verkoston tapaamisissa ja asukastilaisuuksissa tunnistettiin selkeitä kokonaisuuksia, joihin keskittymällä voidaan lisätä helsinkiläisten ikääntyneiden hyvinvointia ja terveyttä. Laaja-alaisen yhteistyön avulla on mahdollista edelleen syventää mukana olevien toimijoiden ymmärrystä ja etsiä yhdessä uudenlaisia keinoja ikääntyneiden terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi. Stadin ikäohjelmassa kuvataan nämä yhteisesti sovitut toimenpidekokonaisuudet vuosille 2015 - 2016, niiden tavoitteet, vastuutahot ja muut osallistujat. Toimenpiteet toteutetaan voimassa olevan taloussuunnitelman ja talousarvion mukaisin käytettävissä olevin voimavaroin.

Toimenpiteiden sisältöteemat ovat:

1. Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen

Ikääntyneiden mahdollisuudet aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja tiedon saantiin turvataan kaupungin strategiaohjelman ja esteettömyyslinjausten mukaisesti.

2. Iätöntä asumista

Ikääntyneiden asumista parannetaan ja kotona asumisen mahdollisuuksia lisätään.

3. Luotuja liikkumaan

31.08.2015

Kj/1

Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen toteuttamalla asunto-ohjelman ja strategiaohjelman tavoitteita sekä terveyslääkintäsuosituksia ja esteettömyyslinjauksia.

4. Muistiystävällinen Helsinki

Otetaan huomioon kasvava muistisairaiden määrä Helsingin kaupungin strategiaohjelman mukaisesti. Väestön ikääntymisestä johtuen muistihäiriöistä kärsivien kuntalaisten määrä lisääntyy lähivuosina merkittävästi. Eri toimijoiden välisellä yhteistyöllä tuetaan toimintakykyä ja kotona asumista. Yhteistyön tavoitteena on turvata mahdollisimman hyvä elämänlaatu muistihäiriöistä ja -sairauksista kärsiville kuntalaisille ja heidän läheisilleen ja mahdollistaa muistihäiriöisten ihmisten aktiivinen toimijuus oman elämänsä suhteen.

5. Käyttäjälähtöiset palvelut

Järjestetään sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lainsäädännön ja laatusuosituksen mukaisesti ja asukkaita ja asiakkaita kuullen.

Ikäohjelman viittä toimenpidettä viedään eteenpäin yhteistyöverkostoissa ja toimenpiteet toteutetaan vuosien 2015 - 2016 aikana. Yhteistyöverkostot voivat halutessaan muuttaa verkostojen kokoonpanoa tarpeelliseksi katsomallaan tavalla. Verkostot ovat avoimia yhteistyön muotoja eivätkä edellytä toimiakseen erillisiä nimeämispäätöksiä. Verkostojen tarkoitus on varmistaa toimenpidekokonaisuuksien valmistelun ja päätöksenteon koordinointi hallintokunnissa.

Ohjelman seurannassa toimenpiteiden etenemisestä raportoidaan vanhusneuvostolle vuosittain. Helsinkiläiset ikääntyneet ovat olleet mukana tuottamassa tärkeitä teemoja asukastilaisuuksissa. Ohjelman toteutumisesta ja verkostojen toiminnasta tiedotetaan aktiivisesti käyttäen sekä perinteisiä että sähköisiä kanavia.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Stadin ikäohjelmassa näkökulmana on koko ikääntynyt väestö. Lisäksi kiinnitetään huomiota erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin iäkkäisiin henkilöihin. Ikääntynyt väestö kokonaisuudessaan on terveys- ja hyvinvointivaikutusten arvioinnin näkökulmasta erityisryhmä, vaikka ei olekaan ryhmänä yhtenäinen vaan hyvinkin moninainen. Ikääntyneet ovat osallistuneet ohjelman valmisteluun ja osallisuus näkyy myös ohjelman toteuttamisessa ja arvioinnissa.

Vaikutusten arviointi on tehty tarkastelemalla kahta vaihtoehtoa:

31.08.2015

Kj/1

0-vaihtoehto: Terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä sekä palvelujen saatavuutta edistetään nykyisillä tavoilla.

1-vaihtoehto: Terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä sekä palvelujen saatavuutta edistetään Stadin ikäohjelmassa kuvatuilla tavoilla.

Vaihtoehto 0: Helsingissä on pitkät perinteet poikkihallinnollisesta yhteistyöstä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä edistäviä palveluja on runsaasti. Tällä hetkellä palveluja suunnitellaan ja tuotetaan kuitenkin enimmäkseen oman hallintokunnan perustehtävästä käsin. Laaja-alainen kokonaisuuksien hallinta ei toteudu parhaalla mahdollisella tavalla. Toimijoiden yhteistyössä syntyvää monialaista kehittämistä ja oppimista ei päästä hyödyntämään riittävästi terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi.

Vaihtoehto 1: Ikäohjelma kokoaa Helsingin kaupungin hallintokunnat ja muut toimijat yhteen sovituissa toimenpidekokonaisuuksissa, jolloin niiden edistäminen on aiempaa koordinoitumpaa, tehokkaampaa ja asiakaslähtoisempää. Eri toimijat tuovat asiantuntemuksensa yhteisten teemojen kehittämiseen, ja monipuoliset palvelumahdollisuudet saadaan hyödynnettyä laajasti ja monipuolisesti terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi sekä tasa-arvon edistämiseksi.

Sekä asukkaat että asiantuntijat tunnistivat samoja kehittämistarpeita ohjelman toimenpidekokonaisuuksissa. Palvelujen saatavuutta edistetään ohjaten julkisen liikenteen käyttöön ja arkiaktiivisuuden lisäämiseen. Tiedonsaantiin, vaikutusmahdollisuuksiin, asumiseen ja elinympäristön esteettömyyteen kiinnitetään huomiota. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja järjestetään lainsäädännön ja laatusuosituksen mukaisesti ja asukkaita ja asiakkaita kuullen.

Kaupunkitasoisen Stadin ikäohjelman toteuttaminen tukee väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisen tavoitetta.

Saadut lausunnot

Asiasta on saatu kiinteistö-, kaupunkisuunnittelu-, kulttuuri- ja kirjasto-, liikunta- sekä yleisten töiden lautakunnan, suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston johtokunnan, Helsingin seudun liikenne (HSL) -kuntayhtymän, tietokeskuksen, vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, rintamaveteraaniain neuvottelukunnan, esteettömyysasioiden neuvottelukunnan ja vapaaehtoistyön neuvottelukunnan lausunnot.

Lausunnoista ilmenee tyytyväisyys ikäohjelmatyön valmisteluun ja yhteistyöverkostoon. Lausunnot ovat yksimielisiä.

Kiinteistölautakunta toteaa, että ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tavoitteet sisältyvät asumisen ja siihen liittyvään maankäytön toteutusohjelmaan, jonka koordinoinnista vastaa kaupunginkanslian johdolla AM-sihteeristö. Siinä ovat mukana kiinteistövirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvalvontavirasto, Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka Oy) ja asuntotuotantotoimisto. AM-sihteeristön tehtävänä on varmistaa Helsingin asunto-ohjelman tavoitteiden toteutuminen myös ikääntyneiden kohdalla seuraavien toimenpitein:

- kaupungin omassa asuntokannassa pyritään tarjoamaan esteettömän asumisen vaihtoehtoja vanhoille ja uusille vuokra-asukkaille
- parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan
- asuntorakentamista kehitetään ottaen huomioon eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet, jotta asuntotarjonta vastaisi paremmin eri ryhmien muuttuviin tarpeisiin
- turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa; asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä maahanmuuttajataustaisen väestön ja pienten asuntokuntien määrän kasvuun
- ikääntyneiden asuntoja pyritään sijoittamaan omatoimisuuden vahvistamiseksi monipuolisten palvelukeskusten lähelle
- Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka Oy) vapautuvien esteettömien vuokra-asuntojen jaossa huomioidaan liikkumis- ja toimimisesteiset.

Kaupunkisuunnittelulautakunta ja yleisten töiden lautakunta korostavat toimivan, esteettömän ja turvallisen asumisen merkitystä ikääntyneiden hyvinvoinnissa ja kotona selviytymisessä. Ikäohjelmassa on syytä korostaa erilaisten asumismuotojen kehittämisen ja tuotannon tarvetta.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta korostaa kulttuurin tekemisen ja kokemisen merkitystä ikääntyneiden hyvinvoinnille. Näkökulmaa on syytä syventää ikäohjelmassa.

Liikuntalautakunta painottaa liikunnan merkitystä toimintakyvyn ylläpitäjänä. Kohtuuhintaiset liikuntamahdollisuudet, niistä tiedottaminen, esteettömyysratkaisut ja arkiaktiivisuuteen kannustaminen tarvitsevat lisää huomiota.

Suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston johtokuntien lausunnoissa korostetaan ikääntyneiden osuutta työväenopistojen tärkeänä kohderyhmänä. Ikäohjelma tuottaa arvokasta tietoa työväenopistojen suunnittelussa käytettäväksi. Opiskelu ja harrastustoiminta nostavat ikääntyneiden elämänlaatua ja ovat tärkeä tekijä sosiaalisessa, psyykkisessä ja fyysisessä hyvinvoinnissa sekä yksinäisyyden lievittämisessä. Suomenkielisen työväenopiston johtokunta ehdottaa otsikoiden ja tavoitekirjausten laajentamista harrastus- ja eri sukupolvien kohtaamismahdollisuuksia korostaen. Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta katsoo, että ruotsinkielisten palvelujen koordinoitua tulee kehittää.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) korostaa ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisessa joukkoliikenteen esteettömyyttä ja saavutettavuutta sekä matkustajainformaation ja lippujärjestelmän kehittämistä. Bussien ja raitiovaunujen pysäkkikuulutusten käyttöönotto parantaa omalta osaltaan eri asiakasryhmien matkustusmukavuutta.

Tietokeskus osallistuu ikäohjelmatyöhön tuottamalla tarvittavaa informaatiota päätöksenteon tueksi ja seuraamalla ikääntyneen väestön tilannetta tilasto- ja tutkimustoiminnassaan.

Vanhusneuvosto katsoo lausunnossaan, että ikäohjelmassa korostuu liikaa nykytilanteen kuvaus, tavoitteiden ja kehittämistoimien jäädessä vähemmälle. Suurimpana linjausongelmana vanhusneuvosto näkee asumisen vaihtoehtojen puutteen. Tarvitaan uusia yhteisöllisen asumisen ja palveluasumisen mahdollisuuksia. Kotona asumisen mahdollistamiseksi tarvitaan lähipalveluja, lisää apua, virikkeitä ja turvallisuutta. Joukkoliikenteen palvelut ovat välttämättömiä liikkuvuuden edistämiseksi ja yksinäisyyden vähentämiseksi. Ikäohjelmasta tarvitaan kieliversiot, ainakin suomi, ruotsi, englanti ja venäjä. Maahanmuuttajat ja monikulttuurisuus, myös kotimaiset vähemmistöt, on otettava vahvasti huomioon.

Vammaisneuvosto katsoo, että Helsingissä ei ole riittävästi erilaisia edullisia asuntoratkaisuja eikä asumisen tukipalvelujen vaihtoehtoja. Palveluvarustuksen muunneltavuus, toimintarajoitteisen asukkaan turvallisuus ja yhteisöasuminen tarvitsevat enemmän huomiota. Vammaisneuvosto katsoo, että esteettömyyden ja saavutettavuuden on tarkoitettava myös mm. asenneilmastoa ja päätöksentekoa. Vammaisneuvosto kiinnittää lisäksi huomiota ikäkuuloon. Huonokuuloisuus voi aiheuttaa syrjäytymistä, joka on apuvälinein ehkäistävissä.

Rintamaveteraaniain neuvottelukunta katsoo, että palvelutarjonnan sirpaloituminen on ikääntyneiden kannalta erityisen hankalaa.

Neuvottelukunta painottaa yhden luukun periaatetta palvelujen järjestämisessä ja muistisairaiden tarpeiden huomioon ottamista. Veteraanien esteettömät kokoontumistilat ovat välttämättömiä vertaistuen ja virkistyksen järjestämisessä.

Esteettömyysasioiden neuvottelukunta toteaa, että esteettömyydessä kysymys on ennen kaikkea hyvästä suunnittelusta. Hyvät asuinolot myöhentävät ja ehkäisevät palveluasumiseen ja laitoshoitoon siirtymistä. Yksinasuvien muistisairaiden asuminen kotona edellyttää kotiin vietävien palvelujen parantamista. Yhteisöllisessä asumisessa on mahdollista järjestää yhteistä virkistystoimintaa, ulkoliikuntaa sekä terveydenhuollon ja kodinhoidon palveluja. Iäkkäät tarvitsevat apua asuntojensa muutostöissä. Julkisten tilojen ja talvikunnossapidon esteettömyyttä on tarpeen edistää. Viestinnässä ja tiedonsaannissa tulee sähköisten kanavien lisäksi käyttää myös henkilökohtaista ja puhelinneuvontaa.

Vapaaehtoistyön neuvottelukunta katsoo, että neuvottelukunnan toimenpideohjelma tukee ikäohjelman tavoitteita. Neuvottelukunnan visiona on viranomaisen ja kolmannen sektorin välisen yhteistyön kehittäminen kaupunkilaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön kehittäminen kasvattaa ikääntyneiden hyvinvointia ja kohentaa kaikkien ikäryhmien elämänlaatua. Kehittämistä voi tehdä myös yhteistyössä kokemusasiantuntijoiden, omaisten ja oppilaitosten kanssa.

Kannanotot

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja katsoo, että niissä annettu palaute on tarpeen käydä läpi Stadin ikäohjelman periaatteiden mukaisesti verkostotyössä.

Käsitellessään asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman (AM-ohjelma) seurantaraporttia 2015 kaupunginvaltuusto hyväksyi samalla seuraavat ikääntyneen väestön asumiseen liittyvät toivomusponnet, jotka ovat valmisteltavana:

- valtuusto edellyttää, että seuraavan AM-ohjelman valmistelussa otetaan huomioon ikääntyvien asumistarpeet ja varataan "erityisryhmien" asumistarpeisiin hoiva- ja erilaisten palvelutalojen rakentamismahdollisuudet (Maija Anttila).

- valtuusto edellyttää, että uudessa AM-ohjelmassa selvitetään mahdollisuus rakentaa lisää palvelu- ja yhteisöllistä asumista vanhenevalle väestölle (Sirpa Asko-Seljavaara).

- valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää, voisiko ikääntyneiden kotona-asumista tukea tuottamalla sellaisia yhteisöasumiseen perustuvia aravavuokrataloja, joissa kotihoidon palveluja voidaan hoitaa keskitetympin ja samalla laadukkaammin (Tuomas Rantanen).

Lisäksi valmisteltavana on valtuutettu Tuomas Rantasen ja 25 muun allekirjoittajan aloite ikääntyneiden yhteisöllisen asumisen ja asumispalvelujen kehittämiseksi. Aloitteeseen ja edellä mainittuihin toivomusponssiin valmisteltavat vastaukset selvittävät omalta osaltaan ikäohjelman lausuntopalautteissa esille otettua erilaisten asumismuotojen kehittämisen ja tuotannon tarvetta. Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman jatkovalmistelussa "iätön asuminen" on edelleenkin keskeisesti mukana.

Kaikkia lausuntopalautteissa mainittuja kehittämistarpeita on mahdollista edistää monihallintokuntaisesti ikäohjelman periaatteiden ja kaupungin strategiaohjelman mukaisesti sekä kunkin hallintokunnan omassa toiminnassa. Palvelujen käyttäjälähtöisyyden vahvistaminen mm. palvelumuotoilun avulla sekä hyvinvointialan eri toimijoiden mukaan ottaminen lisäävät osaltaan yhteistyömahdollisuuksia. Hyvinvointiala on yksi viidestä kaupungin strategiaohjelmassa määritellyistä ns. avaintoimialasta, joiden kasvuun kaupunki pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan.

Ikäohjelman toimenpiteiden seuranta ja vanhuspalvelulain 5 §:n mukainen suunnittelu on tarkoitus toteuttaa siten, että ohjelman tulokset ovat hyödynnettävissä kaupungin seuraavan strategian valmistelussa.

Uuden kuntalain (410/2015) siirtymäsäännösten mukaan nykyinen valtuustokausi jatkuu toukokuun 2017 loppuun. Kunnassa tulee olla seuraavalla valtuustokaudella kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä mm. ottaa huomioon kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen, palvelujen järjestämisen ja tuottamisen sekä kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet. Hallitusohjelmassa on lisäksi todettu kuntien suunnitteluvaihtoehtoja luopumisesta, että kuntalain mukainen kuntastrategia korvaa kuntien yksittäiset strategiset ja toiminnalliset suunnitteluvaihtoehtot.

Kaupunginhallituksen tarkoitus on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, valtuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä kehottaa lauta- ja johtokuntia sekä virastoja ja liikelaitoksia ottamaan valmistelussa huomioon ikäohjelman osana kaupungin strategista suunnittelua sekä toteuttamaan toimenpiteiden seurannan niin, että

31.08.2015

Kj/1

tulokset ovat hyödynnettävissä keväällä 2017 arvioitaessa
valtuustokauden 2013 - 2016 ja ikäohjelman tuloksia.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Stadin ikäohjelma 2015-2016
- 2 Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden ikääntyneille
- 3 Tilastotietoja ikääntyneestä väestöstä
- 4 HSL 1.6.2015
- 5 Tietokeskuksen lausunto 1.6.2015
- 6 Vanhusneuvoston lausunto
- 7 Vammaisneuvoston lausunto 13.5.2015
- 8 Rintamaveteraaniain neuvottelukunnan lausunto
- 9 Esteettömyysasioiden neuvottelukunnan lausunto 28.5.2015
- 10 Vapaaehtoistyön neuvottelukunnan lausunto
- 11 Vapaaehtoistyön neuvottelukunnan toimenpideohjelma

Otteet

Ote

HSL

Vanhusneuvosto

Vammaisneuvosto

Rintamaveteraaniain
neuvottelukunta

Esteettömyysasioiden
neuvottelukunta

Vapaaehtoistyön
neuvottelukunta

Tytäryhteisöt

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

31.08.2015

Kj/1

Liite 1
Liite 2
Liite 3

Tiedoksi

Lauta- ja johtokunnat
Virastot ja liikelaitokset

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 24.08.2015 § 755

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 11.06.2015 § 269

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista säädetyin lain, ns. vanhuspalvelulain, mukaisesta suunnitelmasta seuraavan lausunnon:

Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annettu laki (niin sanottu vanhuspalvelulaki) on tullut voimaan asteittain 1.7.2013 alkaen. Lain tarkoituksena on mm. tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä parantaa ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen. Kunnan tulee valtuustokausittain suunnitella, miten lain tavoitteet kunnassa toteutetaan.

Kunnan laatimassa suunnitelmassa painotetaan muun muassa kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelmassa on määriteltävä kunnan eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja, miten toimitaan yhteistyössä. Helsingissä vanhuspalvelulain mukaista suunnitelmaa toteutetaan monihallintokuntaisesti sosiaali- ja terveystieteiden koordinoimana ja osana kaupungin strategiaohjelmaa käyttämällä toimeenpanosuunnitelmana niin sanottua Stadin ikäohjelmaa. Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta hyväksyi kokouksessaan 10.3.2015 Stadin ikäohjelman, joka on vanhuspalvelulain velvoittama Helsingin suunnitelma.

Stadin ikäohjelmaa valmisteleavassa verkostossa ja asukastilaisuuksissa tunnistettiin tarve nostaa asumiseen liittyvät teemat omaksi toimenpiteekseen. Asumiseen liittyvät asiat ovat ikääntyneiden elämässä keskeisiä, koska kodin ja sen lähiympäristön merkitys korostuu toimintakyvyn heikentyessä.

Suunnitelmaa edistetään verkostotyöskentelyllä, jota varten on perustettu neljä alatyöryhmää, joista yksi on ”lätöntä asumista”. Siinä tavoitteena on, että ikääntyneiden asumista parannetaan ja kotona asumisen mahdollisuuksia lisätään. Kiinteistövirastoa koskevat asiat liittyvät ohjelman kohtaan ”lätöntä asumista”.

Ikääntyneiden asumisen kehittämisohjelman tavoitteet vuosille 2013 - 2017 on sisällytetty Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaan.

Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman koordinoinnista vastaa kaupunginkanslian johdolla poikkihallinnollinen AM-sihteeristö, jossa ovat mukana kiinteistövirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvalvontavirasto, Helsingin kaupungin asunnot Oy (Heka) ja Helsingin kaupungin asuntotuotantotoimisto (ATT).

Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelman strategiset toimenpiteet ovat:

Kaupungin omassa asuntokannassa pyritään tarjoamaan esteettömän asumisen vaihtoehtoja vanhoille ja uusille vuokra-asukkaille.

Parannetaan asuntojen soveltuvuutta elinkaariasumiseen sekä edistetään hissien rakentamista vanhaan asuntokantaan.

Asuntorakentamista kehitetään ottaen huomioon eri asukasryhmien tulevaisuuden tarpeet, jotta asuntotarjonta vastaisi paremmin eri ryhmien muuttuviin tarpeisiin.

31.08.2015

Kj/1

Turvataan eri väestöryhmien mahdollisuudet asua pääkaupungissa. Asumisen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota asuntomarkkinoille tulevien nuorten, lapsiperheiden, ikääntyneiden ja erityisryhmiin kuuluvien asukkaiden asumismahdollisuuksiin sekä maahanmuuttajataustaisen väestön ja pienten asuntokuntien määrän kasvuun.

Ikääntyneiden asuntoja pyritään sijoittamaan omatoimisuuden vahvistamiseksi monipuolisten palvelukeskusten lähelle.

Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka Oy) vapautuvien esteettömien vuokra-asuntojen jaossa huomioidaan liikkumis- ja toimimisesteiset.

AM (Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman) -sihteeristön tehtävänä on varmistaa Helsingin asunto-ohjelman tavoitteiden toteutuminen ikääntyneiden kohdalla. Yhteistyöverkoston toiminnalla voidaan varmistaa kaikkien toimiminen samaan suuntaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kiinteistölautakunta pitää Stadin ikäohjelmassa esitettyjä tavoitteita ja sen toteutusmallia kiinteistöviraston kannalta hyvinä. Kiinteistölautakunta myötävaikuttaa omalta osaltaan Stadin ikäohjelmassa asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Kiinteistölautakunta esittää uudisrakentamiseen tontinvarauksia ikäihmisten tarpeisiin asuntopoliittisessa ohjelmassa asetetun tavoitteen mukaisesti tai muutoin sosiaali- ja terveystieteiden kanssa yhteisesti määrittelyllä tavalla. Tällöin etusijalle asetetaan kaupungin omana tuotantona toteutettavat hankkeet.

Esittelijä

tilakeskuksen päällikkö
Arto Hiltunen

Lisätiedot

Tarja Leväinen, vuokrauspäällikkö, puhelin: 310 78283
tarja.levainen(a)hel.fi

Direktionen för svenska arbetarinstitutioner 10.06.2015 § 36

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Beslut

Direktionen för svenska arbetarinstitutioner beslutade att ge följande utlåtande

Stadens seniorprogram ger en förtjänstfull bild av stadens tjänster för de äldre. I och med att man under arbetets gång involverat stadens invånare, finns också de äldres egna behov och önskemål med, vilket är av stor betydelse. Seniorprogrammet tar också upp befolkningsutvecklingen under de kommande åren, också det viktig information för Arbis med tanke på planeringen av kurser.

Arbetsgruppen kom fram till fem mål som man ska jobba vidare med (fritt översatta):

1. Tillgänglig information och möjlighet att påverka
2. Gott boende för alla åldrar
3. Motion för alla
4. Det minnesvänliga Helsingfors
5. Användarvänliga tjänster

Arbis deltog i arbetet med seniorprogrammet i synnerhet i initialskedet, mot slutet på distans. Av de mål som man formulerade tangerar alla utom boendefrågorna naturligt Arbis verksamhet. Arbis kursutbud stödjer seniorernas både fysiska och psykiska hälsa – den skapar ett intellektuellt kapital och ett socialt sammanhang, vilket är särskilt viktigt för seniorerna. Någon annan motsvarande verksamhet erbjuds inte på svenska i Helsingfors till ett så fördelaktigt pris som på institutet – kurser som riktar sig enbart till seniorer subventioneras med 50 %, delvis med hjälp av studiesedlar beviljade av Utbildningsstyrelsen.

Utgående från åtgärdsförslagen som är listade under målen i seniorprogrammet kommer Helsingfors Arbis ännu noggrannare än tidigare att planera sitt kursutbud för seniorer. Arbis kommer att sitta med i arbetsgruppen för det minnesvänliga Helsingfors, eventuellt också i gruppen som jobbar med motionsfrågor. Seniorerna utgör sedan länge en av Arbis viktigaste målgrupper. Institutet ordnar årligen ca 25 kurser i motion och hälsa för seniorer och ungefär lika många i it. Dessutom är alla kurser som går dagtid välbesökta av den äldre befolkningen.

Som det framgår i rapporten på sidan 12 är 10 % av åldersklassen över 65 år svenskspråkiga men av över 85-åringarna är hela 12,5 % svenskspråkiga. Ålderskurvan för stadens svenskspråkiga och speciellt för dem över 65 år avviker klart från motsvarande finskspråkiga. All forskning visar på att modersmålet har en stor betydelse då man blir äldre och de som nu är 70 eller äldre gick i skola i en värld där det inte i folkskolan var obligatoriskt att läsa det andra inhemska språket – i

31.08.2015

Kj/1

detta fall finska. Det att det i staden finns ett svenskspråkigt rum som Arbis har en mycket stor betydelse för de svenskspråkiga seniorerna och deras möjligheter att i samstämmighet med landets seniorpolitik bo hemma så länge som möjligt.

Förutom de fem arbetsgrupperna som har tillsatts utgående från målen i seniorprogrammet anser direktionen för Helsingfors arbis därför att den svenska enheten vid social- och hälsovårdsverket tar ansvaret att koordinera och utveckla utbudet av tjänster på svenska i samarbete med andra enheter i staden. Det finns redan nu ett mycket gott samarbete mellan stadens olika verk och tredje sektorn, men detta måste stärkas och vidareutvecklas.

Föredragande

rektor
Moa Thors

Upplysningar

Pamela Granskog, biträdande rektor, telefon
pamela.granskog(a)arbis.hel.fi

Suomenkielisen työväenopiston jk 09.06.2015 § 41

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Päätös

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta päättää antaa seuraavan lausunnon (viite: diaarinumero HEL 2015-001023):

Lausunto ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista säädetyin lain, ns. vanhustalvvelulain mukaisesta suunnitelmasta "Stadin ikäohjelmasta".

Stadin ikäohjelma tuottaa työväenopistolle arvokasta tietoa ikääntyneistä ja heidän elinoloistaan ja ikäohjelma voi toimia työväenopiston suunnittelua ohjaavana asiakirjana. Työväenopisto oli mukana valmistelemassa Stadin ikäohjelmaa sekä on myös mukana jatkotyöskentelyssä, jossa suunnitellaan ohjelman käytännön toteutusta.

Ikääntyneet ovat työväenopiston tärkeä kohderyhmä. Stadin ikäohjelmassa ilmaistaan työväenopiston keskeiset periaatteet ikäihmistien toiminnan tukemiseksi:

"Työväenopistojen koulutustarjonta on laajaa. Ikääntyneiden käytössä ovat ns. normaalikurssit, ja lisäksi on kursseja senioreille. Ikääntyneille suunnattu tarjonta on yleensä arkipäivisin, kun taas perustarjonta

iltaisin ja viikonloppuisin. Kurssit ovat suosittuja, mutta yleensä paikat riittävät kaikille halukkaille. Ikääntyneille suunnattujen kurssien hinnat ovat yleensä alennettuja.”

Työväenopiston johtokunnan mielestä on hyödyllistä, että on tehty kaupungin eri toimijat yhteen kokoava ohjelma. Näin on saatu kokonaiskuva, ja eri toimijoiden keskinäiset roolit ja yhteistyö ovat tarkentuneet. Ohjelma tuottaa uudella tavalla synergiaa eri virastojen, järjestöjen ja myös ikääntyneiden itsensä kanssa, jotka ovat pääasiassa olleet palvelukeskusten asiakasneuvostojen jäseniä ja ohjelma velvoittaa myös eri toimijoita yhteistyöhön.

Jo pitkään jatkunut yhteistyö työväenopiston ja palvelukeskusten kanssa saa ohjelmasta uutta pontta ikääntyneiden opetuksen koordinoimiseen koko kaupungin laajuisesti. Palvelukeskusten määrä on kasvanut. Työväenopisto laajentaa toimintaansa kattamaan uusia palvelukeskuksia ja pyrkii näin palvelemaan ikääntyneitä lähellä heidän asuinpaikkojaan erityisesti niillä alueilla, joilla asuu prosentuaalisesti suuria määriä ikääntyneitä.

Stadin ikäohjelma on tuonut tarkennusta ikääntyneille suunnattujen kurssien suunnitteluun: matalan kynnyksen kurseja lisätään, luentojen aiheissa on vanhenemiseen ja ikääntyneenä elämiseen liittyviä aiheita yleiskulttuuristen aiheiden lisäksi.

Kaupungin yhteisenä tavoitteena on, että jokainen pystyisi asumaan kotona mahdollisimman pitkään. Työväenopiston kurssit, luennot ja tapahtumat tukevat tätä tavoitetta lisäämällä sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia.

Johtokunta pitää ansiokkaana, että Stadin ikäohjelman valmistelutyöhön on osallistunut myös asiakkaita.

Stadin ikäohjelmassa esitetään tavoitteita ja toimenpiteitä ikääntyneiden helsinkiläisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi vuosina 2015–2016. Tavoitteet on hahmotettu viiteen koriin: Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen, Iätöntä asumista, Luotuja liikkumaan, Muistiystävällinen Helsinki ja Käyttäjälähtöiset palvelut.

Työväenopisto liittyy luontevasti tavoitteisiin ”Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen”, ”Luotuja liikkumaan” sekä tavoitteeseen ”Muistiystävällinen Helsinki”.

Työväenopiston johtokunnan mielestä ohjelmaan tulisi lisätä lause:

- ” Ikääntyneiden opiskelu ja harrastustoiminta nostavat ikääntyneiden elämänlaatua ja ovat tärkeä tekijä sosiaalisessa, psyykkisessä ja fyysisessä hyvinvoinnissa sekä yksinäisyyden lievittämisessä. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota ikääntyneiden miesten syrjäytymisen ehkäisyyn.”

Johtokunta ehdottaa, että ”Luotuja liikkumaan” otsikko muutetaan muotoon

- ”Luotuja liikkumaan ja harrastamaan”

ja että tavoite ”Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen toteuttamalla asunto-ohjelman ja strategiaohjelman tavoitteita sekä terveystuokuntasuosituksia ja esteettömyyslinjauksia.” muutetaan muotoon

- ”Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia harrastamiseen, liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen toteuttamalla asunto-ohjelman ja strategiaohjelman tavoitteita sekä terveystuokuntasuosituksia ja esteettömyyslinjauksia.”

Lisäksi johtokunnan mielestä ohjelmaan tulisi sisällyttää toimenpiteenä

- ”Eri sukupolvien kohtaamismahdollisuuksien lisääminen.”

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta päätti antaa seuraavan lausunnon (viite: diaarinumero HEL 2015-001023):

Lausunto ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystuokpalveluista säädetyin lain, ns. vanhustuokpalvelulain mukaisesta suunnitelmasta ”Stadin ikäohjelmasta”.

Stadin ikäohjelma tuottaa työväenopistolle arvokasta tietoa ikääntyneistä ja heidän elinoloistaan ja ikäohjelma voi toimia työväenopiston suunnittelua ohjaavana asiakirjana. Työväenopisto oli mukana valmistelemassa Stadin ikäohjelmaa sekä on myös mukana jatkotyöskentelyssä, jossa suunnitellaan ohjelman käytännön toteutusta.

Ikääntyneet ovat työväenopiston tärkeä kohderyhmä. Stadin ikäohjelmassa ilmaistaan työväenopiston keskeiset periaatteet ikäihmistien toiminnan tukemiseksi:

”Työväenopistojen koulutustarjonta on laajaa. Ikääntyneiden käytössä ovat ns. normaalikurssit, ja lisäksi on kursseja senioreille. Ikääntyneille suunnattu tarjonta on yleensä arkipäivisin, kun taas perustarjonta iltaisin ja viikonloppuisin. Kurssit ovat suosittuja, mutta yleensä paikat

riittävät kaikille halukkaille. Ikääntyneille suunnattujen kurssien hinnat ovat yleensä alennettuja.”

Työväenopiston johtokunnan mielestä on hyödyllistä, että on tehty kaupungin eri toimijat yhteen kokoava ohjelma. Näin on saatu kokonaiskuva, ja eri toimijoiden keskinäiset roolit ja yhteistyö ovat tarkentuneet. Ohjelma tuottaa uudella tavalla synergiaa eri virastojen, järjestöjen ja myös ikääntyneiden itsensä kanssa, jotka ovat pääasiassa olleet palvelukeskusten asiakasneuvostojen jäseniä ja ohjelma velvoittaa myös eri toimijoita yhteistyöhön.

Jo pitkään jatkunut yhteistyö työväenopiston ja palvelukeskusten kanssa saa ohjelmasta uutta pontta ikääntyneiden opetuksen koordinoimiseen koko kaupungin laajuisesti. Palvelukeskusten määrä on kasvanut. Työväenopisto laajentaa toimintaansa kattamaan uusia palvelukeskuksia ja pyrkii näin palvelemaan ikääntyneitä lähellä heidän asuinpaikkojaan erityisesti niillä alueilla, joilla asuu prosentuaalisesti suuria määriä ikääntyneitä.

Stadin ikäohjelma on tuonut tarkennusta ikääntyneille suunnattujen kurssien suunnitteluun: matalan kynnyksen kurseja lisätään, luentojen aiheissa on vanhenemiseen ja ikääntyneenä elämiseen liittyviä aiheita yleiskulttuuristen aiheiden lisäksi.

Kaupungin yhteisenä tavoitteena on, että jokainen pystyisi asumaan kotona mahdollisimman pitkään. Työväenopiston kurssit, luennot ja tapahtumat tukevat tätä tavoitetta lisäämällä sekä fyysistä että henkistä hyvinvointia.

Johtokunta pitää ansiokkaana, että Stadin ikäohjelman valmistelutyöhön on osallistunut myös asiakkaita.

Stadin ikäohjelmassa esitetään tavoitteita ja toimenpiteitä ikääntyneiden helsinkiläisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi vuosina 2015–2016. Tavoitteet on hahmotettu viiteen koriin: Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen, lähtöä asumista, Luotuja liikkumaan, Muistiystävällinen Helsinki ja Käyttäjälähtöiset palvelut.

Työväenopisto liittyy luontevasti tavoitteisiin ”Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen”, ”Luotuja liikkumaan” sekä tavoitteeseen ”Muistiystävällinen Helsinki”.

Työväenopiston johtokunnan mielestä ohjelmaan tulisi lisätä lause:

31.08.2015

Kj/1

- ” Ikääntyneiden opiskelu ja harrastustoiminta nostavat ikääntyneiden elämänlaatua ja ovat tärkeä tekijä sosiaalisessa, psyykkisessä ja fyysisessä hyvinvoinnissa sekä yksinäisyyden lievittämisessä.”

Johtokunta ehdottaa, että ”Luotuja liikkumaan” otsikko muutetaan muotoon

- ”Luotuja liikkumaan ja harrastamaan”

ja että tavoite ”Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen toteuttamalla asunto-ohjelman ja strategiaohjelman tavoitteita sekä terveystoimintasuosituksia ja esteettömyyslinjauksia.” muutetaan muotoon

- ”Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia harrastamiseen, liikkumiseen, liikuntaan ja arkiaktiivisuuteen toteuttamalla asunto-ohjelman ja strategiaohjelman tavoitteita sekä terveystoimintasuosituksia ja esteettömyyslinjauksia.”

Lisäksi johtokunnan mielestä ohjelmaan tulisi sisällyttää toimenpiteenä

- ”Eri sukupolvien kohtaamismahdollisuuksien lisääminen.”

19.05.2015 Palautettiin

Esittelijä

opetusosaston osastopäällikkö
Eero Julkunen

Lisätiedot

Eero Julkunen, opetusosaston osastopäällikkö, puhelin: 310 88531
eero.julkunen(a)hel.fi
Päivi Hytönen, koulutusosaston osastopäällikkö, puhelin: 310 88667
paivi.k.hytonen(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 28.05.2015 § 113

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimintasuorituksista (niin sanottu vanhustalautakuntalaki) tuli voimaan asteittain 1.7.2013 alkaen. Lain tarkoituksena on tukea ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista sekä parantaa ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua

elinoloihinsa vaikuttavien päätösten valmisteluun ja tarvitsemiensa palvelujen kehittämiseen. Kunnan tulee valtuustokausittain suunnitella, miten lain tavoitteet kunnassa toteutetaan.

Kaupunginvaltuuston 24.4.2013 hyväksymä Helsingin kaupungin strategiaohjelma sisältää useita eri hallintokuntia sitovia ikääntyneisiin liittyviä tavoitteita, joissa on huomioitu Helsingin ikääntyvän väestön palvelutarpeet sekä toimintakyvyn ja osallisuuden edistäminen. Kukin hallintokunta toteuttaa näitä tavoitteita ja toimenpiteitä omassa toiminnassaan. Helsingin kaupungin strategisena tavoitteena on lisäksi helsinkiläisten liikunnan lisääntyminen ja ikääntyneiden palveluja ohjaava keskeinen periaate on kotona asumista tukevien palveluiden ensisijaisuus.

Helsingissä asuu yli 100 000 Suomen runsaasta miljoonasta 65 vuotta täyttäneestä. Helsinkiläisten ikääntyneiden määrä on jyrkässä ja kasvussa. Yli 75-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan nykyisestä 42 000 yli 80 % 2020-luvun loppuun mennessä. Yli 85-vuotiaiden määrä on nykyisin lähes 13 000 ja kasvaa tasaisesti vuoteen 2030 asti, minkä jälkeen heidän määränsä tulee ennusteen mukaan kolminkertaistumaan vuoteen 2040 mennessä.

Vanhusten toimintakyvyn ylläpitämiseen ja kotona asumisen mahdollistamiseen pitää ottaa käyttöön tutkitusti vaikuttavia toimenpiteitä ja interventioita. Esimerkiksi kahden vuoden suuressa UKK-instituutti tekemästä seurantatutkimuksessa onnistuttiin Tampereella progressiivisesti lisääntyvän liikunnan ja D-vitamiinilisän avulla vähentämään riskiryhmään kuuluvien iäkkäiden ihmisten hoitoa vaativien kaatumavammojen määrää puoleen verokiryhmään verrattuna. HUS-piirin alueella ilmenee vuosittain noin 1400 lonkkamurtumatapausta joiden yhteenlasketut hoitokustannukset ovat 32 miljoonaa euroa. Aktiivisella ennaltaehkäisyltä tästä olisi mahdollista saada kymmenien miljoonien eurojen säästöt hyvin pienillä investoinneilla.

Ikääntyneiden palvelujen kehittämistä tehdään Helsingissä monihallintokuntaisesti sosiaali- ja terveystieteiden koordinoimana niin kutsutun Stadin ikäohjelman muodossa. Verkostotyöskentelyn kautta ohjelmassa ovat syntyneet yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden helsinkiläisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventamiseksi vuosina 2015–2016. Nämä toimenpidekokonaisuudet ovat nimeltään: Tieto käyttöön ja voimaa vaikuttamiseen, lähtöä asumista, Luotuja liikkumaan, Muistiystävällinen Helsinki sekä Käyttäjälähtöiset palvelut. Liikuntavirasto on aktiivisesti mukana kahdessa ikäohjelman viidestä verkostotyöryhmästä. Toisessa tavoitteena on edistää ikääntyneiden arkiaktiivisuutta ja vähentää

liikkumattomuutta sekä edistää joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen käyttöä. Toisen verkoston tavoitteena on muistisairauksien ennaltaehkäisy terveellisten elämäntapojen sekä aivoterveyttä edistävän tiedon keinoin. Verkostojen tehtävänä on jatkossa määrittää konkreettiset keinot yhteisiin tavoitteisiin pääsemiseksi.

Stadin ikäohjelman tavoitteisiin pääseminen edellyttää, että liikuntamahdollisuuksia löytyy läheltä kotia tai vähintään kohtuullisen matkan päästä. Liikuntaviraston lisäksi liikuntapalveluja Helsingissä tarjoavat muun muassa sosiaali- ja terveystieteiden keskus, työväenopisto, Urheiluhallit Oy, järjestö- ja yhdistystoimijat, liikuntaseurat sekä yksityiset palveluntarjoajat.

Liikuntamahdollisuuksia tulisi olla tarjolla kaiken kuntoisille ikääntyneille, varsinkin kun tavoitteena on tukea kotona asumista mahdollisimman pitkään. Liikunta on edullinen ja tehokas tapa ylläpitää toimintakykyä mahdollisimman pitkään. Toimintakyvyltään heikentyneet henkilöt saattavat tarvita yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa sekä kuljetuspalveluja liikuntaryhmiin hakeutumisessa. Tämän ryhmän liikuntamahdollisuuksia tulisi kaupungissa vahvistaa kaikkien toimijoiden yhteistyönä.

Liikuntamahdollisuuksien kohtuuhintaisuus parantaa liikuntapalveluiden saavutettavuutta. Puolet (49 %) 70 vuotta täyttäneistä ja noin kolmannes (31 %) 60–69 -vuotiaista kuului alimpiin tuloluokkiin (tulot alle 20 000 euroa) vuonna 2012. Tulot olivat vähintään 60 000 euroa 13 %:lla 60–69 -vuotiaista ja 6 %:lla 70 vuotta täyttäneistä vuonna 2012. Helsingiläisen naisten keskimääräinen kokonaiseläke on 1765 euroa kuukaudessa ja miesten vastaava 2528 euroa kuukaudessa (Helsingin kaupungin tietokeskus 2014). Arkiliikuttamisen mahdollisuuksia tulisi tukea esteettömyysratkaisuin ja huomioida esimerkiksi, että liikkumisväylien ja ulkoilureittien varrella on riittävästi penkkejä, joissa voi reitin varrella levätä. Lähiliikuntapaikat reittien varrella kannustavat parhaimmillaan spontaaniin liikkumiseen.

Helsingissä on tarjolla runsaasti eri toimijoiden toteuttamia palveluja, toimintaa ja harrastusmahdollisuuksia ikääntyneille. Näistä tiedottaminen ja tiedon saanti on kuitenkin iso haaste, johon tulee jatkossa nykyistä enemmän resursoida. Sähköisen tiedottamisen lisäksi täytyy tämän kohderyhmän tavoittamiseksi käyttää myös muita tiedotuskanavia.

Liikuntaviraston näkökulmasta eri kuntoisten ikääntyneiden liikuntamahdollisuuksien lisääminen ja arkiaktiivisuuteen kannustaminen on keskeistä. Tämän tavoitteen saavuttamiseen tarvitaan kaikkien toimijoiden yhteistyötä ja osittain myös

31.08.2015

Kj/1

asennemuutosta nykyistä aktiivisempaan elämäntapaan kannustamisessa. Järjestetty liikunta ei yksin riitä pitämään yllä ikääntyneen väestön toiminta- ja liikkumiskykyä. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisessa eri tahojen välinen yhteistyö on välttämätöntä. Yhteistyöllä saadaan erilaiset keinot laajasti käyttöön.

Liikuntalautakunnalla ei ole huomautettavaa ns. vanhuspalvelulain mukaisesta suunnitelmasta.

Käsittely

28.05.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Joonas Lyytinen: Lisätään toisen kappaleen jälkeen:

Vanhusten toimintakyvyn ylläpitämiseen ja kotona asumisen mahdollistamiseen pitää ottaa käyttöön tutkitusti vaikuttavia toimenpiteitä ja interventioita. Esimerkiksi kahden vuoden suuressa UKK-instituutti tekemästä seurantatutkimuksessa onnistuttiin Tampereella progressiivisesti lisääntyvän liikunnan ja D-vitamiinilisän avulla vähentämään riskiryhmään kuuluvien iäkkäiden ihmisten hoitoa vaatien kaatumavammojen määrää puoleen verokiryhmään verrattuna. HUS-piirin alueella ilmenee vuosittain noin 1400 lonkkamurtumatapausta joiden yhteenlasketut hoitokustannukset ovat 32 miljoonaa euroa. Aktiivisella ennaltaehkäisyltä tästä olisi mahdollista saada kymmenien miljoonien eurojen säästöt hyvin pienillä investoinneilla.

Kannattajat: Heimo Laaksonen

Esittelijän muutokset esitykseen:

Lisätään teksti: Helsingissä asuu yli 100 000 Suomen runsaasta miljoonasta 65 vuotta täyttäneestä. Helsingiläisten ikääntyneiden määrä on jyrkässä ja kasvussa. Yli 75-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan nykyisestä 42 000 yli 80 % 2020-luvun loppuun mennessä. Yli 85-vuotiaiden määrä on nykyisin lähes 13 000 ja kasvaa tasaisesti vuoteen 2030 asti, minkä jälkeen heidän määränsä tulee ennusteen mukaan kolminkertaistumaan vuoteen 2040 mennessä.

Lisätään teksti: Puolet (49 %) 70 vuotta täyttäneistä ja noin kolmannes (31 %) 60–69 -vuotiaista kuului alimpiin tuloluokkiin (tulot alle 20 000 euroa) vuonna 2012. Tulot olivat vähintään 60 000 euroa 13 %:lla 60–69 -vuotiaista ja 6 %:lla 70 vuotta täyttäneistä vuonna 2012.

31.08.2015

Kj/1

Esittelijä

osastopäällikkö
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Minna Ekman, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87932

Yleisten töiden lautakunta 19.05.2015 § 235

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Vanhuspalvelulaki edellyttää, että kunta laatii suunnitelman toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palveluiden ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnitelmassa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä.

Helsingissä tällainen suunnitelma on nimeltään "Stadin ikäohjelma 2015 - 2016". Suunnitelman taustaselvityksissä ja kuulemistilaisuuksissa on käsitelty monipuolisesti yli 65-vuotiaiden helsinkiläisten elämää ja olosuhteita. Suunnitelmassa tulee näkyä vahvemmin tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet. Valitut viisi toimenpidealuetta ovat oikeat, yleisötilaisuuksissa tärkeimmiksi nousseet aiheet.

Ikärakenteen muutos on nopea ja se vaikuttaa suoraan asumiseen. Jotta ikääntyneet voivat asua kodissaan mahdollisimman pitkään, heillä tulee olla toimiva, esteetön, ja turvallinen asuinympäristö. Esteettömiä asuntoja tarvitsevat myös vammaiset ja lapsiperheet.

Esteettömyydessä on ennen kaikkea kyse hyvästä suunnittelusta. Tilaaja on ratkaisevassa asemassa, jotta tehokkaaseen ja toimivaan esteettömyyteen voidaan panostaa. Esteettömien asuntojen riittävä tarjonta vastaa myös väestömme huoltosuhteen haasteeseen ja ikääntyvän väestön palvelutarpeen hallintaan. Hyvät asuinolot osaltaan myöhentävät ja jopa ehkäisevät siirtymistä palveluasumiseen ja laitoshoidon. Kotiin vietäviä palveluja tulee laajentaa ja kehittää, jotta kotona asuminen olisi todellinen vaihtoehto myös yksinasuville muistisairaille. Erilaisia asumismuotoja tulee kehittää: yhteisöllisessä asumisessa olisi helppo järjestää yhteistä virkistystoimintaa, ulkoilua ja liikuntaa sekä tarpeelliset terveydenhuollon ja kodinhoidon palvelut.

31.08.2015

Kj/1

Esteettömien asuntojen lisäksi tarvitaan myös esteettömiä julkisia tiloja. Aluesuunnitelmissa tarkastellaan esteettömät reitit, alueet ja puistot esteettömine penkkeineen. Katualueiden kehittämiseen kuuluu muun muassa jalankulun ja pyöräilyn parempi erottelu ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden huomiointi (kuten pyörätuolin ja rollaattorin käyttäjät ja näkövammaiset). Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien tärkeimpiä korjauskohteita tulee myös aktiivisesti priorisoida sekä ryhtyä toteuttamaan. Esteettömyyttä tulee edistää myös talvikunnossapidossa.

Toimivat ja esteettömät lähipalvelut mahdollistavat kotona asumisen. Kaupat, sosiaali- ja terveysasemat sekä kirjastot auttavat ikääntyneiden toimintakyvyn säilyttämistä. Monipuolisia palvelukeskuksia pitää olla eri puolilla kaupunkia.

Viestintään ja tiedonsaantiin tulee panostaa. Vain noin puolet 65-vuotiaista käyttää internetiä, joten palveluneuvonnan kehittäminen sähköisen viestinnän lisäksi tulee ottaa mukaan Stadin ikäohjelmaan.

Julkinen liikenne mahdollistaa ikääntyneiden itsenäisen elämän. Liikennevälineiden, pysäkkien ja terminaalien tulee olla esteettömiä, jotta kaikki voivat niitä käyttää.

Liikunta eri muodoissaan on todettu keskeiseksi tekijäksi toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Kaupungin tulee tukea myös liikumis- ja toimimisessteisten liikuntaa esim. saattajapalveluja kehittämällä sekä rakentamalla ja korjaamalla esteettömiä harrastuspaikkoja sekä tarjoamalla ilmaisia ohjattuja liikuntatapahtumia.

Käsittely

19.05.2015 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutokset: Muutetaan lausuntoehdotuksen ensimmäinen kappale kuulumaan seuraavasti: "Yleisten töiden lautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:"

Poistetaan väliotsikko "Esittelijän perustelut".

Muutetaan kappaleen neljä toisen virkkeen sana "asunto" muotoon "asuinympäristö".

Lisätään lausuntoehdotukseen seuraava uusi kuudes kappale:
"Esteettömien asuntojen lisäksi tarvitaan myös esteettömiä julkisia tiloja. Aluesuunnitelmissa tarkastellaan esteettömät reitit, alueet ja puistot esteettömine penkkeineen. Katualueiden kehittämiseen kuuluu muun muassa jalankulun ja pyöräilyn parempi erottelu ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden huomiointi (kuten pyörätuolin ja rollaattorin

käyttäjät ja näkövammaiset). Alueellisten esteettömyyssuunnitelmien tärkeimpiä korjauskohteita tulee myös aktiivisesti priorisoida sekä ryhtyä toteuttamaan. Esteettömyyttä tulee edistää myös talvikunnossapidossa."

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Pirjo Tujula, projektinjohtaja, puhelin: 310 38410
pirjo.tujula(a)hel.fi

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta 12.05.2015 § 77

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Lausunto

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta antoi asiasta seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää hyvänä, että ohjelmassa kulttuurinen ja demokratianäkökulma on nostettu esiin osana ikääntyvän väestön hyvinvoinnin edistämistä.

Kulttuurin hyvinvointivaikutukset on osoitettu sekä lukuisissa tutkimuksissa että käytännön hankkeissa. Taiteella sekä kulttuurisella tekemisellä ja osallistumisella on osoitetusti positiiviset vaikutukset myös ikääntyneille. Kulttuurin tekemisellä ja kokemisella voidaan vahvistaa myös ikääntyneiden elämänlaatua, luovuutta, merkityksellisyyden kokemista, itsetuntemusta, itseilmaisua, voimavaroja ja eheytymistä. Taide ja kulttuuri tarjoavat erityisen tavan tukea ikäihmisten toimintakykyä ja toimijuutta. Keskeisenä mahdollisuutena tässä on ns. taiteen soveltavan käytön lisääminen osana hyvinvointipalveluja.

Kulttuurisen vanhustyön osalta valtakunnallisesti on käynnissä merkittävää kehittämistyötä. Kulttuurin näkökulmaa on mahdollista - ja syytä - syventää ja laajentaa sekä Stadin ikäohjelman verkostotyöskentelyssä että seuraavalla ohjelmakaudella. Tässä keskeisellä sijalla on yllähallintokuntaisen yhteistyön mahdollisuuksien vahvistaminen sekä monihallintokuntaisesti toteutetut ja seuratut toimenpiteet, esim. ikäihmisille suunnatun kulttuurisisältöihin keskittyvän vapaaehtoistyön lisäämiseksi. Hankemaisen toiminnan sijaan on syytä pyrkiä hyvien käytäntöjen jakamiseen ja sellaisten toimintamallien luomiseen, joilla tuetaan vanhustyön toteuttamisen arkea. Kulttuurisen näkökulman huomioiminen edellyttää usein aivan

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

31.08.2015

Kj/1

uudenlaista asiantuntijuutta ja osaamista moniammatillisessa ja -alaisessa palvelutuotannossa.

Ohjelmassa korostetaan asukasosallisuutta ja asiakkaiden mahdollisuuksia vaikuttaa palveluiden kehittämiseen, suunnitteluun ja toteutukseen. Tämä on keskeistä myös ikääntyneiden kulttuuripalveluiden kehittämisessä ja toteuttamisessa. On myös jatkossa tärkeää, että kulttuurikeskus ja kirjasto ovat mukana luomassa kaupunkiyhteisiä osallistumisen mahdollisuuksia myös ikääntyneille.

Kulttuurivaikutusten ja palvelujen yhteiskehittämisen lisäksi kirjastoilla on tärkeä rooli demokratian vahvistajina laajemminkin. Kirjastot ovat yhä enemmän lähidemokratian tiloja, joissa päättäjät, kaupunginosa-aktiivit ja tavalliset kuntalaiset voivat kohdata ja jakaa ja kehitellä ajatuksiaan koko kaupungin tulevaisuudesta. Kaupunginjohtajan käynnistämä 'Kirjastot asukkaiden toiminnan tukena' –hanke tiivistää kirjaston ja asukasaktiivisuuden suhdetta. Ikäihmisten on helppo osallistua tähän toimintaan, koska kirjastot ovat luonteeltaan lähipalvelua.

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Stuba Nikula

Lisätiedot

Reetta Sariola, kulttuurisuunnittelija, puhelin: 310 32987
reetta.sariola(a)hel.fi
Tuula Haavisto, kirjastotoimen johtaja, puhelin: 310 85500
tuula.haavisto(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 12.05.2015 § 147

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Sosiaali- ja terveyslautakunta on hyväksynyt vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisen suunnitelman. Suunnitelma vuosille 2015 - 2016 koostuu kaupungin strategiaohjelmasta 2013 - 2016, Stadin ikäohjelma -nimisestä toimeenpanosuunnitelmasta, ikääntyneille tarkoitettujen Helsingin sosiaali- ja terveystalouden kuvauksesta sekä Helsingin tietokeskuksen tuottamista ikääntynyttä väestöä koskevista tilastotiedoista.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on osallistunut Stadin ikäohjelmaverkoston tapaamisiin sekä valmistelutyöhön, joka on ollut erittäin hyvin järjestetty. Kaupunkisuunnitteluvirasto on kommentoinut Stadin ikäohjelmaa jo sen valmisteluvaiheessa, määräaikaan 28.1.2015 mennessä sisältäen mm. seuraavat kommentit:

"Ikäohjelman sisältö keskittyy pääasiassa sosiaali- ja terveystieteiden aiheisiin. Ikäohjelma sivuaa kaupunkisuunnitteluviraston toimialaa muutamissa kohdissa (esim. kpl 2.2). Asiasisällöt vastaavat pääsääntöisesti sitä sisältöä, mitä verkoston tapaamisissa on ollut keskusteluissa esillä.

Kaupunkisuunnitteluviraston keskeisenä tehtävänä on asuntojen kaavoitus ja kerrosalan tuottaminen. Kaavoissa ei voida määrittellä tulevien asukkaiden ikää, tai edes asunnon kokoa. Verkoston tapaamisissa keskusteluissa nousi esille, että kun suunnitellaan hyvää kaupunkitilaa ja esteetöntä ympäristöä, se tulee palvelemaan kaikkia asukkaita – ikäihmisten lisäksi myös lapsia ja nuoria.

Asuntotuotannon merkitys on tärkeä, jotta voitaisiin turvata kohtuuhintainen asuminen – myös ikäihmisille. Tämän pitäisi näkyä tekstissä. Tiivis ympäristö parantaa myös palvelutarjontaa, ja mahdollistaa palvelujen hyvän saavutettavuuden.

Kappaleessa 3.2 käsitellään iätöntä asumista. Asunto-ohjelmasta tähän valitut strategiset toimenpiteet ovat kannatettavia, mutta painottuvat luonteeltaan asumisen laatuun tai sisältökysymyksiin. Kaupunkisuunnitteluvirasto vastaa toiminnallaan asumisen sijoittumisesta ja määrästä (mm. strategiaohjelman tavoitteet "kaupunginosat kehittyvät eloisina ja houkuttelevina" ja "kaupunkirakenteen eheyttäminen parantaa saavutettavuutta ja sujuvuutta") sekä luo edellytyksiä erityyppisten asumisratkaisujen toteuttamiselle.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on mukana yhteistyöverkostossa, mutta koollekutsujana tulisi toimia tahon, joka voi vaikuttaa nimenomaan ikääntyneiden asumisen parantamiseen."

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että kaupunkisuunnitteluviraston kommentit sekä Stadin ikäohjelmaverkoston tapaamisissa että tammikuussa lähetetty palaute tavoitteeseen "iätöntä asumista" on huomioitu Stadin ikäohjelmassa. Asumisen ja maankäytön toteutusohjelman koordinoinnista vastaa kaupunginkanslian johdolla poikkihallinnollinen AM-sihteeristö. Kaupunkisuunnitteluvirasto tulee jatkossakin osallistumaan Stadin ikäohjelmaverkoston työskentelyyn sekä olemaan mukana toimenpiteiden edistämisessä.

31.08.2015

Kj/1

Kaupunkisuunnittelulautakunnalla ei ole tässä vaiheessa muuta kommentoitavaa Stadin ikäohjelmasta.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 10.03.2015 § 85

HEL 2015-001023 T 06 01 02

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti hyväksyä ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista säädetyn lain 980/2012, niin sanotun vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisen suunnitelman. Suunnitelma vuosille 2015 - 2016 koostuu kaupungin strategiaohjelmasta 2013 - 2016, Stadin ikäohjelma –nimisestä toimeenpanosuunnitelmasta, ikääntyneille tarkoitettujen Helsingin sosiaali- ja terveyspalveluiden kuvauksesta sekä Helsingin tietokeskuksen tuottamista ikääntyneitä väestöä koskevista tilastotiedoista.

Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittelijän ehdotuksesta poiketen yksimielisesti lisätä Stadin ikäohjelman lukuun neljä kolmannen kappaleen toisen virkkeen jälkeen tekstin "Asianomaiset lautakunnat seuraavat toimenpiteiden etenemistä vanhusneuvoston kannanottojen ja lausuntojen pohjalta sekä strategisten tavoitteiden ja toimintasuunnitelmatavoitteiden seurannan yhteydessä."

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että - suunnitelma viedään vanhuspalvelulain 5 §:n mukaisesti kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi osana kaupungin strategista suunnittelua ja esittelijän ehdotuksesta poiketen, että - kaupunginhallitus pyytäisi hallintokunnilta selvitystä ohjelman toteuttamisen vaatimista resursseista ennen, kuin se esitetään valtuustolle.

Käsittely

10.03.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus 1:

Anna Vuorjoki: Lisätään kappaleen 2 loppuun teksti:

31.08.2015

Kj/1

"Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus pyytäisi hallintokunnilta selvitystä ohjelman toteuttamisen vaatimista resursseista ennen, kuin se esitetään valtuustolle."

Kannattajat: Jouko Malinen

Vastaehdotus 2:

Anna Vuorjoki: Lisätään Stadin ikäohjelmaan lukuun 4 kolmannen kappaleen toisen virkkeen jälkeen teksti:

"Asianomaiset lautakunnat seuraavat toimenpiteiden etenemistä vanhusneuvoston kannanottojen ja lausuntojen pohjalta sekä strategisten tavoitteiden ja toimintasuunnitelmatavoitteiden seurannan yhteydessä."

Kannattajat: Jouko Malinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään kappaleen 2 loppuun teksti:

"Lisäksi sosiaali- ja terveyslautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että kaupunginhallitus pyytäisi hallintokunnilta selvitystä ohjelman toteuttamisen vaatimista resursseista ennen, kuin se esitetään valtuustolle."

Jaa-äännet: 3

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro

Ei-äännet: 6

Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 3

Katriina Juva, Leena Riittinen, Markku Vuorinen

Poissa: 1

Seija Muurinen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi äänin 6 - 3 (3 tyhjää, 1 poissa) jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen.

24.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

virastopäällikkö

31.08.2015

Kj/1

Hannu Juvonen

Lisätiedot

Juha Jolkkonen, osastopäällikkö, puhelin: 310 52482
juha.jolkkonen(a)hel.fi
Helena Soini, erityissuunnittelija, puhelin: 310 46933
helena.soini(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566